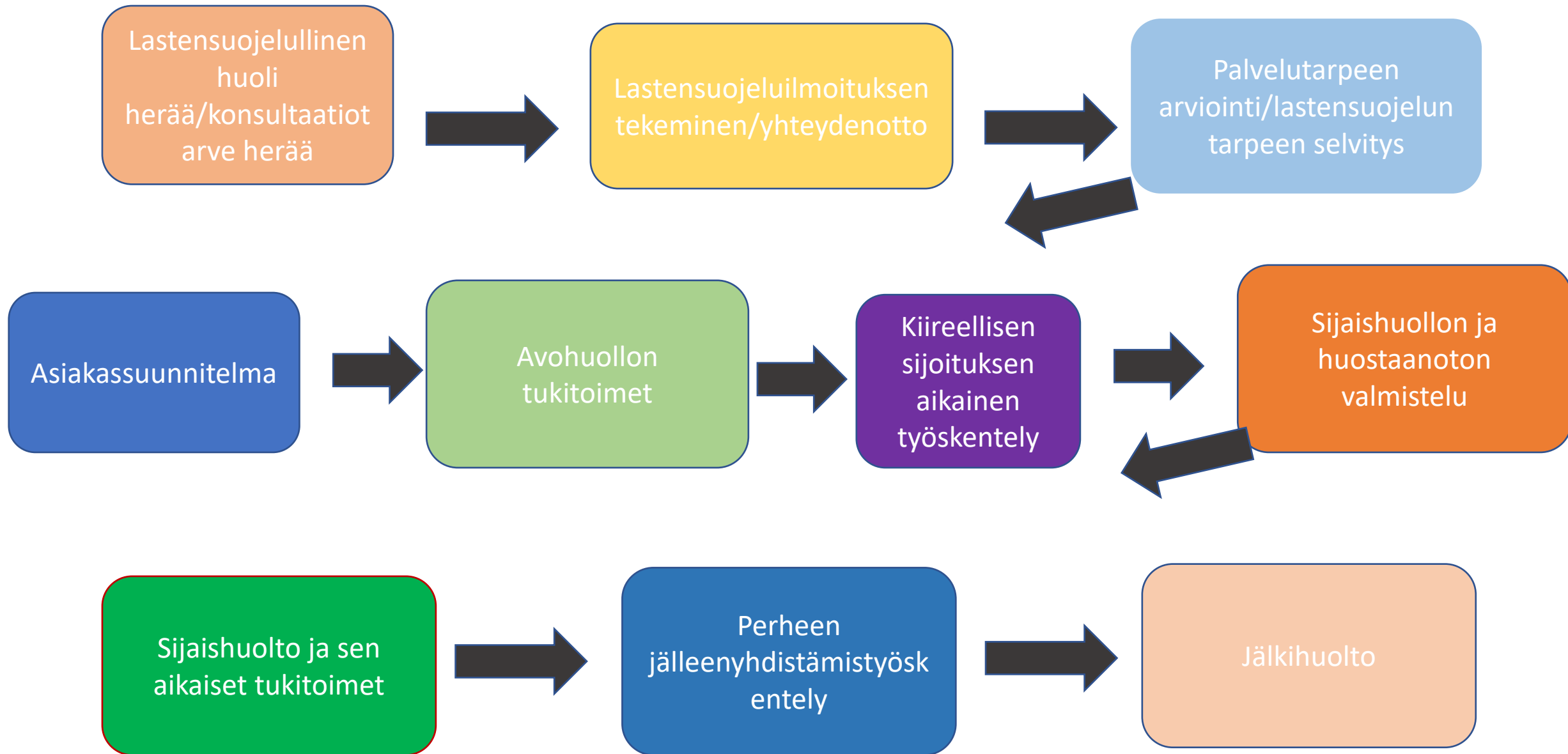

Millaista lastensuojelun palvelua meidän tulisi tuottaa?

Kokemusasiantuntijoiden, monialaisten yhteistyökumppaneiden ja lastensuojelun työntekijöiden tuottamia näkökulmia lastensuojelun palvelupolkuun Kanta-Hämeessä

LASTENSUOJELUN PALVELUKUVAUKSEN MONIALAISET NÄKÖKULMAT

Lastensuojelullinen huoli tai konsultaatiotarve herää/lastensuojeluilmoituksen tekeminen

Asiakkaalle

- Selkeä yhteydenottokanava matalalla kynnyksellä hyvinvointialueen lastensuojeluun ja selkeät ohjeet, joita kaikki ymmärtävät (kysytään esim. nuorilta miten kerrotaan ja mitä pitäisi kertoa)
- Tietoa lastensuojelun toimintaprosesseista avoimesti ja läpinäkyvästi sähköisesti saataville. Tietoiskut esimerkiksi sähköisille ”aulatauluille”, someen ym.
- Mahdollisimman paljon todenmukaista tietoa saataville, jotta lastensuojelun leimaa saadaan vähennettyä ja pelko ei ole niin läsnä apua tarjottaessa.
- Selkeä toimintaprosessien kuvaus!
- Lastensuojelun yhteystiedot ajan tasalla ja helposti löydettäviksi

Työntekijöille

- Selkeä konsultaatiokanava hyvinvointialueen lastensuojeluun ja selkeät ohjeet yhteistyökumppaneille
- Tietoa lastensuojelun toimintaprosesseista avoimesti, perehdyttävästi ja läpinäkyvästi sähköisesti saataville periaatteella ”mitä minun tulee tietää lastensuojelusta jos työskentelen tällä hv:lla lape-kentällä”
- Selkeä toimintaprosessien kuvaus!
- Tietoiskupäivät hyvinvointialueen lastensuojelusta yhteistyökumppaneille; mitä tehdään, lakiperusta, miten tehdään, myös syty?
- Lastensuojelun yhteystiedot ajan tasalla ja helposti löydettäviksi
- Seudulliset yhteistyökumppanitverkostot tutuiksi toisilleen; Ankku- ja/tai Syty-kahvit tms. Yhteinen linja näihin kaikille seuduille.
- Selvitetään heti alussa, että ketä kaikkia asiakkaan tilanteessa on jo mukana. Yhteistyö alusta asti tärkeää. Huomioidaan/selvitetään se mitä muualla on jo perheen kanssa tehty, kerrotaan se lastensuojeluun mikä jo tiedetään (Systeeminen työote alusta asti)
- Selkeät, sähköisesti helposti löydettävät ohjeet ilmoituksen/yhteydenoton tekemiseksi, jotka ovat samat koko hyvinvointialueella
- Miten lastensuojelu nivoutuu muuhun Perhekeskukseen, miten ihmiset sen ymmärtävät?
- Voisiko palveluntarpeen arvioinnin työntekijä tulla koulun yksilölliseen ohr:ään mukaan aloittamaan yhdessä pta:a mikäli huoltajan kanssa näin on sovittu?

Organisaatio/johto

- Selkeä konsultaatiokanava rakenteisiin
- Tietoa lastensuojelun toimintaprosesseista avoimesti ja läpinäkyvästi sähköisesti saataville (huomioitava etenkin uudet työntekijät sekä lasussa että muualla, kunnon perehdytys)
- Seudulliset yhteistyökumppanitverkostot tutuiksi toisilleen; Ankku- ja/tai Syty-kahvit tms. Yhteinen linja näissäkin.
- Miten mahdollistetaan erilaisiin seudullisiin ilmiöihin tarttumiseen? Mahdollinen mallinnus Pirkanmaalta Ilmilötiimi!

Palvelutarpeen arviointi/lastensuojelun tarpeen selvitys

Asiakkaalle

- Selkeät lastensuojeluasiakkuuden kriteerit näkyviin
- Ilmoittajataho mukaan systemaattisesti ilmoituksen käsittelyyn, systeeminen työote koko ajan
- Onko muualla jo tehty arviointeja, joita voisi hyödyntää tässä? Keskustelu avoimesti perheen kanssa, tarvittava viranomaisyhteistyö
- Vasu-lomakkeeseen kohta, jossa kysytään automaattisesti muuta tuen tarvetta esimerkiksi perheen toivetta palvelutarpeen arvioinnin tekemiseksi ja perheille jaettava tietopaketti olemassa olevista palveluista jne. (Käytössä/kehitteillä Lopella/HML)

Työntekijöille

- Selkeät lastensuojeluasiakkuuden kriteerit näkyviin
- Vammaispalveluiden ja lastensuojelun liittymäpinnan prosessit kuntoon silloin, kun on kyseessä lapsi joka tarvitsee palvelua molemmista
- Runsaasti koulupoissaoloja omaavien nuorten malli; pääsevätkö/päätyvätkö riittävän nopeasti palveluiden piiriin, eivät "pelkkään" arviointiin? Yhteinen malli koko hva:lle ja kaikkiin kuntien siviin
- Ilmoittajataho mukaan systemaattisesti ilmoituksen käsittelyyn. Sovitaan selkeästi tiedonkulusta kaikkien kesken.
- Onko muualla jo tehty arviointeja, joita voisi hyödyntää tässä? Ohjeistetaan selkeästi mm. vakan, koulujen, terveydenhuollon yhteistyöhön kaikkia työntekijöitä, tämä ei voi olla henkilösidonnaista
- Huoli siitä pitkittääkö arvioinnin tekeminen perheen avun saantia niin, että tilanne kriisiytyy? Saadaanko palveluja tarvittaessa aloitettua jo arvioinnin aikana riittävän tehokkaasti?
- Vasu-lomakkeeseen kohta, jossa kysytään automaattisesti muuta tuen tarvetta esimerkiksi perheen toivetta palvelutarpeen arvioinnin tekemiseksi jne.

Johto/organisaatio

- Vammaispalveluiden ja lastensuojelun liittymäpinnan prosessit kuntoon silloin, kun on kyseessä lapsi joka tarvitsee palvelua molemmista
- Runsaasti koulupoissaoloja omaavien nuorten malli ja mm. vasu-yhteistyö; rakenteisiin tiivis yhteistyö siviin kanssa

Asiakassuunnitelma

Asiakkaalle

- Suunnitelmat entistä konkreettisemmiksi ja etenkin roolit (huoltaja, vanhempi, laitoksen ohjaaja, perhehoitaja, sos.tt) selkeämmin kirjattuna; kuka tekee mitään, ketkä tekevät yhteistyötä ja miten?
- Suunnitelmiin oma kohta, jossa käydään läpi koko perheen kanssa työskentelyä ja muiden perheenjäsenten tukea tai todetaan minne se on kirjattu. Tärkeä yhtä lailla sekä avohuollossa että sijaishuollossa.
- Tavoitteet lapsen näköisiä, lapsilähtöisiä ja lapselle ymmärrettävällä kielellä. Niitä tulisi pohtia etukäteen, jotta lapset ja nuoret saisivat aikaa pohtia niitä
- Mietitään yhdessä monialaisesti asiakkaan kanssa palveluiden kokonaisuus järkeväksi; voidaanko eri tahojen palavereita yhdistää, mitä tehdään yhdessä, mitä erikseen.
- Kerrotaan asiakkaille selkeästi miksi tietoa jaetaan ja kenelle, pyydetään lupa ja selitetään asiat myös lapselle/nuorelle ikätasoisesti ja kaikissa vaiheissa
- Kun kutsutaan palaveri kokoon, kerrotaan selkeäksi mikä palaveri se on ja mikä sen tavoite on. Selkeät rakenteet palaveriin kaikkialla.
- Kirjaaminen mahdollisimman ajantasaisesti, jotta asiakkaalla on asiakirja, josta tarkistaa asioita

Työntekijöille

- Pohditaan yhdessä lapsen ja nuoren kanssa etukäteen millä tavalla ja missä asiakassuunnitelma toteutetaan niin, että lapsen on helppo olla mukana
- Hyödynnetään etäyhteyksiä, jotta asianosaiset voivat osallistua
- Puhutaan asioista niiden oikeilla nimillä, tuetaan toisiamme siinä, että vaikeatkin asiat tulee yhdessä käsiteltä
- Suunnitelmat entistä konkreettisemmiksi ja etenkin roolit (huoltaja, vanhempi, laitoksen ohjaaja, perhehoitaja, sos.tt) selkeämmin kirjattuna; kuka tekee mitään, ketkä tekevät yhteistyötä ja miten?
- Suunnitelmiin oma kohta, jossa käydään läpi koko perheen kanssa työskentelyä ja muiden perheenjäsenten tukea tai todetaan minne se on kirjattu. Tärkeä yhtä lailla sekä avohuollossa että sijaishuollossa.
- Tavoitteet lapsen näköisiä, lapsilähtöisiä ja lapselle ymmärrettävällä kielellä. Niitä tulisi pohtia etukäteen, jotta lapset ja nuoret saisivat aikaa pohtia niitä. Yhteinen ymmärrys tavoitteista ja niiden konkretiasta yhteistyökumppaneiden kesken.
- Mietitään yhdessä monialaisesti asiakkaan kanssa palveluiden kokonaisuus järkeväksi; voidaanko eri tahojen palavereita yhdistää (vasu, yksilöllinen ohr, psyk.palaveri, assu), mitä tehdään yhdessä, mitä erikseen.
- Huolehditaan viimeistään tässä kohdin, että kaikilla on toistensa oikeat yhteystiedot; esim. koulu tietää kuka sos.tt. on ja toisinpäin, jotta tieto kulkee mahdollisimman helposti
- Kun kutsutaan palaveri kokoon, kerrotaan selkeäksi mikä palaveri se on ja mikä sen tavoite on. Selkeät rakenteet palaveriin kaikkialla.
- Pörrastetaan aikatauluja palavereissa, sanotaan ääneen mitkä asiat käydään läpi ja kenen kesken, avoimuus
- Pohditaan yhdessä mitä tietoja kukakin lapsen hoidon, opetuksen ja kasvatuksen kannalta tarvitsee ja jaetaan se. Päävastuu sosiaalityöntekijällä.

Johto/organisaatio

- Toiminnan ohjaus kohti entistä konkreettisempia ja lapsen ja nuoren näköisiä asiakassuunnitelmia: mm. tietojärjestelmä ja ajankäyttö mahdollistamaan tätä
- Tavoitteet ja koko työskentely lapsen näköisiä, lapsilähtöisiä ja lapselle ymmärrettävällä kielellä. Miten voisimme ylläpitää tätä kaikilla organisaation tasoilla?
- Vaatii johtamiselta vahvan monialaisen työn vaatimista ja mahdollistamista.

Avohuollon työskentely

Asiakkaalle

- Ne nuoret, joilla sekä mt- että päihdepulmaa; missä heidän kanssaan työskennellään?
- Kiinnipitävä työote, pois lähettämisen kulttuurista. Vaalitaan sen työntekijän vuorovaikutussuhdetta, joka toimii parhaiten.
- Sosiaalityöhön prosessit, joissa voidaan olla aidosti perheen arjen tilanteissa mukana ja tavata muuallakin kuin toimistolla
- Harrastamisen tukeminen on tärkeää, taloudellisen tuen lisäksi se, että etsitään harrastusmahdollisuuksia ja keinoja tutustua eri juttuihin yhdessä
- Erilaisiin ryhmätoimintoihin panostaminen ja niistä tiedottaminen; jatkuvatko esimerkiksi ryhmät, jotka on toteutettu oppilashuollon ja lastensuojelun yhteistyönä? Ilmiöihin puuttuminen niiden avulla on ollut tehokasta
- Monialainen työ nuorten omaan elinympäristöön, voisiko työntekijät mennä nuoren luo?
- Vertaistuen eri muodot

Työntekijälle

- Yhteinen linja taloudellisen tuen myöntämiseen niin lapsille, nuorille, vanhemmille kuin perhehoitajillekin. Tuen hakemisen helppous olisi myös tärkeää, ei tehdä asioista liian byrokraattisia.
- Oppilashuollon ja lastensuojelun yhteistyön pitäisi tiivistyä; enemmän lasten tapaamisia kouluilla, enemmän työparityötä
- Runsaasti koulupoissaoloja omaavien nuorten malli; miten saadaan intensiivinen koppi niistä, jotka päätyvät lastensuojeluun, jotta tukitoimia työskentelyyn voisi vielä käyttää. Kuntien omiin poissaolomalleihin lastensuojelun (ja sosiaalihuoltolain mukaisten) palveluiden sisältöä enemmän auki ja yhdenmukaiseksi koko hva:lla
- Päihdehoidon ja lastensuojelun yhteistyön tiivistäminen; rakenteet tähän kuntoon joka seudulla ja yhteistyö arkipäiväiseksi, matalalla kynnyksellä tapahtuvaksi
- Ne nuoret, joilla sekä mt- että päihdepulmaa; missä heidän kanssaan työskennellään? Kiinnipitävä työote, pois lähettämisen kulttuurista. Olkkari-toimintamalli ehdotuksena ratkaisuksi
- Sosiaalityöhön prosessit, joissa voidaan olla aidosti perheen arjen tilanteissa mukana ja tavata muuallakin kuin toimistolla
- Voisiko lastensuojelun asiakassuunnitelmaa ja vasu-keskustelua päiväkodilla edes ajoittain harkita yhdistettäväksi? Yhdistää osittain? Tai ainakin huolehtia niin, että lastensuojelu osallistuisi jotenkin vasun tekoon jossain kohdin varhaiskasvatusta.
- Riittävästi aikaa perheen kanssa tunnetyöskentelylle; etenkin tärkeää asiakkuuden aluksi mikäli asiakkuus on alkanut lastensuojeluilmoituksella, jota perhe ei olisi halunnut.
- Jos tukitoimiin ei sitouduta, pysähdytään yhdessä miettimään miksi ei ja mitä voisimme tehdä toisin? Samoin toimitaan jos tilanne ei etene muusta syystä. Pohditaan joustavia ja erilaisia ratkaisuja. Systeeminen työote.
- Pidetään kaikki mielessä, että palavereita voi myös yhdistää, jotta lapsi/perhe eivät väsy moniin eri palavereihin
- Nähdään lapsen elämä kokonaisuutena ja tutkitaan sitä sellaisena.
- Muistetaan, että muu perheen tuki jatkuu, vaikka perhe olisi lastensuojeluasiakkuudessa.
- **Lapsen edun mukainen yhteistyö keskiöön, ei systeemin määrittämä!**
- Lastensuojelun edunvalvonnan tarpeen arviointi ja prosessin selittäminen muille

Johto/organisaatio

- Yhteinen linja kaikissa taloudellisissa asioissa hva:lla
- Mahdollistetaan työparityö joustavasti yli toimialarajojen
- Mahdollistetaan oikeasti kiinnipitävä työote, pois eteenpäin lähettämisen kulttuurista.
- Sosiaalityöhön prosessit ja työaika niin, että voidaan olla aidosti perheen arjen tilanteissa mukana ja tavata muuallakin kuin toimistolla
- Edistetään kaikin tavoin asiakaslasten ja nuorten monipuolisia harrastusmahdollisuuksia
- Mahdollistetaan ryhmien kanssa toimiminen joustavin työaikajärjestelyin ja rakentein. Ryhmien vetäminen aidosti osaksi työnkuva.
- Miten saadaan monialainen työ nuorten omaan elinympäristöön, voisiko työntekijät mennä nuoren luo?
- Huolehditaan lastensuojelun edunvalvonnan rakenteista alueella
- Yhteistä monialaista koulutusta kaivataan, johon kaikki osallistuisivat (esim. systeeminen työote). Myös monialaiset keskustelut ovat toiveissa eri ilmiöiden välillä.
- Voisiko monialainen työhohjaus olla joissain tilanteissa tärkeää/mahdollista?

Kiireellisen sijoituksen aikainen työskentely/ Sijaishuollon ja huostaanoton valmistelu

Asiakkaalle

- Kriisityö kriisitilanteessa järjestettävä kaikille perheenjäsenille
- Sisarussuhteiden tukeminen
- Vanhemmille selkeä tieto sijaishuoltopaikasta, mitä siellä tapahtuu, miten missäkin tilanteessa toimitaan, keneen voi olla yhteydessä jne.
- Sijoituksen ajan roolit selkeiksi; kuka tekee mitäkin, kuka koordinoi tiedon siirtoa jne. (sovittava ja kirjattava asiakassuunnitelmaan)
- Mitä työskentely kiireellisen sijoituksen aikana on; monialainen intensiiviyö etenkin, jos sen avulla voitaisiin palata kotiin. Selkeä asiakassuunnitelma, johon kaikkien roolit määritellään. Mukaan kaikki läheiset, joista voisi olla tilanteelle (lapselle) tukea.
- Tieto kouluun ja varhaiskasvatukseen, mikäli lapsi ei nyt tule kouluun/vaihtaa paikkaa
- Vanhemmille ja lapsille ja nuorille selkeä kuva sijaishuoltopaikasta. Rauhallinen tutustumisaika, tarkka harkinta. Toimintatavoista kirjallista tietoa lapsille, nuorille ja vanhemmille.

Työntekijälle

- Koko perheen tilanteeseen huomio viimeistään tässä kohdin; vaikutukset nähtävä kaikkien kannalta, kriisityö kriisitilanteessa järjestettävä
- Vanhemmille selkeä tieto sijaishuoltopaikasta, mitä siellä tapahtuu, miten missäkin tilanteessa toimitaan, keneen voi olla yhteydessä jne.
- Sijoituksen ajan roolit selkeiksi; kuka tekee mitäkin, kuka koordinoi tiedon siirtoa jne. (sovittava ja kirjattava asiakassuunnitelmaan)
- Sijaishuoltopaikkojen asiakasohjaukseen tulisi panostaa; miten mahdollisimman oikea paikka nopeasti, rohkeutta ja aikaa kunnolliseen arviointiin.
- Mitä työskentely kiireellisen sijoituksen aikana on; monialainen intensiiviyö etenkin, jos sen avulla voitaisiin palata kotiin. Selkeä asiakassuunnitelma, johon kaikkien roolit määritellään. Mukaan kaikki läheiset, joista voisi olla tilanteelle (lapselle) tukea. OLKKARI!
- Tieto kouluun ja varhaiskasvatukseen, mikäli lapsi ei nyt tule kouluun/vaihtaa paikkaa
- Sos.tt huolehtii, että lapsen ennakkotiedot tulevat vakaan ja kouluun niin, että lapsen hoito- ja koulupaikka saadaan valittua oikean tiedon valossa.
- Tiedonsiirto myös hoitavalle taholle sijoitustilanteessa. Sovitaan kuinka hoito jatkuu, kenelle tietoa jaetaan ym.
- Tieto myös kiireellisen sijoituksen päättymisestä vakaan/koululle; missä lapsi nyt asuu, kuka hänen arjestaan vastaa tms.?

Organisaatio/johto

- Sijaishuoltopaikkojen asiakasohjaukseen tulisi panostaa; miten mahdollisimman oikea paikka nopeasti, rohkeutta ja aikaa kunnolliseen arviointiin.
- Mahdollistetaan joustavat ratkaisut kriisityöhön ja intensiiviseen työhön

Sijaishuolto ja sen aikaiset tukitoimet

Asiakkaalle

- Sijaishuoltopaikan ja perheen väliseen suhteeseen tulee panostaa; selkeät toimintatavat sijaishuoltopaikoissa, oikeasti suhteen luomista, lapsille ja nuorille sen näyttämistä, että puhalletaan yhteen hiileen
- Sosiaalityöntekijät tapaavat lapsia säännöllisesti; tämä periaate työn perustaksi, jotta suhteesta voidaan saada luottamuksellinen ja lapsen ja nuoren osallisuus tulee huolehdituksi
- Pohdittava yhdessä mikä on lapselle paras tapa tulla kuulluksi
- Palaverien ennen ja jälkeen lasten ja nuorten huomioiminen; sovitaan konkreettisesti kuka käy palaveria läpi lapsen ja nuoren kanssa
- Lapsille ja nuorille selkeästi se tieto miten oman työntekijän tavoittaa, miten hänelle voi viestiä ja kuka häntä sijaistaa tms.
- .Vertaistuen ja yhteisöllisyyden hyödyntäminen

Työntekijälle

- Sijaishuoltopaikan ja perheen väliseen suhteeseen tulee panostaa; selkeät toimintatavat, oikeasti suhteen luomista, lapsille ja nuorille sen näyttämistä, että puhalletaan yhteen hiileen
- Sosiaalityöntekijät tapaavat lapsia säännöllisesti
- Palaverien ennen ja jälkeen lasten ja nuorten huomioiminen; sovitaan konkreettisesti kuka käy palaveria läpi lapsen ja nuoren kanssa
- Yhteistiedot näkyviin ja helposti löydettäviksi
- Seulakäytännöt nähtävä osana päihdehoitoa; eivät ole koko totuus, seuranta ja muu arviointi keskiöön myös
- Seulakäytäntöihin selkeä ohjeistus hyvinvointialueelle; miten prosessi hoituu alaikäisten kohdalla, mihin seuloja käytetään jne.
- Yhteinen linja taloudellisen tuen myöntämiseen
- Miten saadaan monialainen työ nuorten omaan elinympäristöön, voisiko työntekijät mennä nuoren luo?
- Selkeä tieto vakaan ja kouluille mikä on huoltajan rooli sijoitetun lapsen asioiden hoidossa
- Huolehditään että virallinen informaatio tulee sosiaalityöntekijältä ja sovitaan mitä tietoa sijaishuoltopaikka tuo ym.
- Perhehoitoon sijoitettujen lasten kiintymyssuhteen tukemiseen ja yhteistyövanhemmuuden tukemiseen Fshky:n kehittämä kesy-malli?
- Pidetään kaikki mielessä, että palaverieita voi myös yhdistää, jotta lapsi/perhe eivät väsy moniin eri palaveriisiin
- Keskiöön sen pohdinta paljonko muutoksia/palveluita/ihimisiä realistisesti yhden lapsen elämässä voi kerrallaan olla? Tehdään lasten ja nuorten ”kokoisia” suunnitelmia
- Palveluiden intensiivisyyden tarkka arviointi, mieluummin kertaus kuin koko ajan vähän
- Keskiöön tunnesuhteiden ja vuorovaikutuksen tukeminen
- Lapsen edun mukainen yhteistyö keskiöön, ei systeemin määrittämä!
- Systeemisten palaverien hyödyntäminen etenkin jos on ristiriitoja esimerkiksi biol. Vanhempien ja sijaishuoltopaikan tms. välillä. Avoimuus ja yhdessä pohtiminen tällöin tärkeää!
- Lastensuojelun edunvalvonnan tarpeen arviointi ja prosessin muille selittäminen

Johto/organisaatio

- Sosiaalityöntekijät tapaavat lapsia säännöllisesti; mahdollistettava resursseissa, seurattava prosesseja
- Työntekijöiden tavoitettavuus mahdollistettava erityisesti lapsille ja nuorille, järkeillä tavoilla
- Sote-rajapinnalla; päihdetyö ja sen seulakäytännöt rakenteiksi ja selkeät ohjeistukset. Huolehdittava työntekijöiden laajamittaisesta päihdetyön tunnistamis- ja muusta osaamisesta!
- Yhteinen linja taloudellisen tuen myöntämiseen
- Miten saadaan monialainen työ nuorten omaan elinympäristöön, voisiko työntekijät mennä nuoren luo?
- Perhehoitoon sijoitettujen lasten kiintymyssuhteen tukemiseen ja yhteistyövanhemmuuden tukemiseen Fshky:n kehittämä kesy-malli?
- Perhehoitajien tukityöhön lisäresurssointia, tarvitsevat oman tukityöntekijän.
- Sijoitettujen lasten kokonaistuen mallinnus; myös vaka ja koulut mukaan ja yhteistyön paikat näkyviin.
- Alueella olevien sijaishuolopaikkojen valvontaan kunnan resurssi, jotta voidaan luottaa siihen että laitoksissa on kaikki hyvin ja joku valvoo kokonaisuutta (voidaan myös tällöin turvallisesti tehdä yhteistyötä ja ostaa palveluita)
- Voisiko monialainen työnohjaus olla joissain tilanteissa tärkeää/mahdollista?

Jälkihuolto

Asiakkaalle

- Jälkihuollossakin pitäisi tunnistaa, että nuorella on perhe, nostaa sieltä voimavarana olevat henkilöt nuoren tueksi myös työskentelyyn; esim. vanhemman tai perhehoitajan rooli ei lopu täysi-ikäistymiseen.
- Siirtymävaiheet aikuisten palveluihin on tehtävä saattaen vaihtaan ja ajan kanssa

Työntekijälle

- Jälkihuollossakin pitäisi tunnistaa, että nuorella on perhe, nostaa sieltä voimavarana olevat henkilöt nuoren tueksi myös työskentelyyn; esim. vanhemman tai perhehoitajan rooli ei lopu täysi-ikäistymiseen.
- Systeminen työote jälkihuoltoonkin
- Siirtymävaiheet aikuisten palveluihin on tehtävä saattaen vaihtaan ja ajan kanssa

Johto/organisaatio

- Jälkihuollossakin pitäisi tunnistaa, että nuorella on perhe, nostaa sieltä voimavarana olevat henkilöt nuoren tueksi myös työskentelyyn; esim. vanhemman tai perhehoitajan rooli ei lopu täysi-ikäistymiseen.
- Systeminen työote jälkihuoltoonkin
- Siirtymävaiheet aikuisten palveluihin on tehtävä saattaen vaihtaan ja ajan kanssa/nuorille aikuiset palvelut joissa ymmärretään juuri sitä ikävaihetta ja esimerkiksi traumojen vaikutusta elämään